

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลามโดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

Received: February 7, 2024, Revised: June 22, 2024, Accepted: June 27, 2024

ซัมรี ดอเลาะ* ¹

อิสมาแอ สนิ* ²

อับดุลรอแม สุหลง* ³

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลามโดยใช้บทบาทสมมติ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 70 / 70

วิธีการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาวิทยากร ภาคเรียนที่ 2 ปการศึกษา2565 จำนวน 1 ห้อง 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ

ผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้บทบาทสมมติ ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 เท่ากับ 80.13/81.25

การนำผลวิจัยไปใช้ แผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนดังนั้นเทคนิคนี้สามารถนำไปใช้กับรายวิชาต่าง ๆ ของอิสลามศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ทุกระดับ

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้, บทบาทสมมติ, คิดวิเคราะห์, การสมรส, ศาสนาอิสลาม

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตอีเมล: 736496001@yru.ac.th

² Ph.D. (อิสลามศึกษา) อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต อีเมล: isamaae.s@yru.ac.th

³ Ph.D. (อิสลามศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต อีเมล: abdulramae.s@yru.ac.th

*สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Learning Management Plans Development for Analytical Thinking Skill and Learning Achievement on Al-Figh Subject Via Role-playing Application: The Case Study of Year 3 Intermediate Islamic Studies Students

Received: : February 7, 2024, Revised June 22, 2024, Accepted: June 27, 2024

Samree doloh* ¹

Ismaae Sani* ²

Abdulramae Sulong* ³

Abstract

Objective: This research proposes to develop and assess the effectiveness of the instructional plan on the al-Figh subject entitled marriage in Islam using role-playing based on the criteria of 70/70 standards.

Methodology: The target group used in the research consists of third-year Islamic Studies students at Pattanawitthayakorn School in the second semester of the academic year 2022. There were 20 students in one classroom. The research tools used included: 1) Instructional plan using role-playing

Research findings: The research results show that the effectiveness of the learning management plan for enhancing critical thinking skills using role-playing exceeded the specified standard of 70/70, with a score of 80.13/81.25.

Contributions: learning management using Role-playing can enhance students' analytical thinking skills. Therefore, this technique can be applied to various subjects in Islamic studies for students who lack analytical thinking skills at all levels

Keywords: Learning Management, Role-playing, Analytical Thinking, Marriage, Islam

¹ M.Ed. (Candidate) Teaching Islamic Studies program, Email: 736396012@ms.yru.ac.th

² PhD. (Islamic Studies), Lecturer of Teaching Islamic Education Program. Email: isamaae.s@yru.ac.th

³ PhD. (Islamic Civilization), Assistant Professor, Teaching Islamic Education Program. Email: abdulramae.s@yru.ac.th

*Faculty of Education, Yala Rajabhat University.

บทนำ

จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง ตามแบบอย่างของท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ดังนั้นทางหลักสูตรจึงมีการกำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสมรสในอิสลามซึ่งมี สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในรายวิชาอัลฟิกฮ์ ความรู้ ความเข้าใจหลักการและข้อปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม วิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

อิสลามได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้สมรสเพราะการสมรสเป็นฐานะของทานนบี มุฮัมมัด ﷺ จากหลักฐานในอัลกรุอาน อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ ว่า

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا ۖ فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا ۖ فَمَرَّتْ بِهِ ۖ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْنَا صَبْحًا ۖ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾

พระองค์นั้นคือผู้ที่ได้ทรงบังเกิดพวกเจ้าจากชีวิตเดียวและได้ทรงให้มีขึ้นจากชีวิตนั้นซึ่งคู่ครองของชีวิตนั้น เพื่อชีวิตนั้นจะได้มีความสุขกับนาง ครั้นเมื่อชีวิตนั้นได้สมสู่ นางก็อุ้มครรภ์อย่างเบา ๆ แล้วนางก็ผ่านมันไป ครั้นเมื่อนางอุ้มครรภ์หนัก เขาทั้งสอง ก็วิ่งวอนต่ออัลลอฮ์ผู้เป็นพระเจ้าของเขาทั้งสองว่าถ้าหากพระองค์ทรงประทานบุตรที่สมบูรณ์ให้ข้าพระองค์แล้ว แน่นอนข้าพระองค์ก็อยู่ในหมู่ผู้ขอบคุณ

(ซูเราะฮ์ อัลอะรอฟ : 189)

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ แผนจัดการเรียนรู้อย่างช่วยให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างแนวทางการสอนที่เป็นขั้นตอนและตอบสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพร้อมทั้งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนประจำปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาวิทยากร พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนอย่างรีบเร่งจนไม่มีเวลาที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ขาดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ขาดความเคารพตนเองและผู้อื่น ผลที่เกิดขึ้นคือนักเรียนส่วนใหญ่ทำงานร่วมกันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพไม่ชอบแสดงหรืออภิปรายกันภายในกลุ่ม เนื่องจากนักเรียนบางคนไม่ชอบเรียนในรายวิชาอัลฟิกฮ์ เนื้อหาของรายวิชาอัลฟิกฮ์ ยากเกินไป ไม่สำเร็จในการทำแบบฝึกหัด ทำแบบฝึกหัดไม่ได้หรือทำผิดบ่อย ๆ และไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน

ดังนั้น การปลูกฝังในเรื่องของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการที่เป็นเหตุเป็นผลโดยการฝึกนักเรียนให้เป็นคนช่างสังเกต ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมาและค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ โดยใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนมีเหตุผลในเชิงของการแก้ปัญหาทางด้านการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์มีหลากหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ แบบกรณีตัวอย่าง แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น และจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พบว่าการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ส่งเสริมผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ มีหลักการและเหตุผล ผลงานที่ได้รับมีประสิทธิภาพ รู้จักประเมินตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ฝึกทักษะการทำงาน การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา เป็นต้น

จากผลข้างต้นจึงมีการศึกษาการสอนแบบบทบาทสมมติ ซึ่งบทบาทสมมตินี้มีความสอดคล้องกับวิธีการสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ทั้งการสอนแบบสาธิต การสอนแบบฝึกและปฏิบัติ หรือสอนโดยการแสดงเป็นแบบอย่าง ดังที่ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2554) ได้กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเรียนแบบ Active Learning ที่ไม่ใช่ผู้เรียนทำหน้าที่จัดข้อมูลอย่างเดียว เป็นการเรียนรู้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและคนเรียน ผู้สอนจะอธิบายเนื้อหาเชิงหลักการหรือทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดไม่มาก แต่จะเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมุมมองของผู้เรียนเป็นหลัก เช่นเดียวกับทศนา แหมมณี (2560) ได้อธิบายว่า การแสดงบทบาทสมมติ คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความคิดเห็นของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับมะสดี มะเซ็ง (2560) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ) เรื่อง อิบาตะห์ยามเจ็บบ่วยในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์ การ วิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา อัลฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ) เรื่อง อิบาตะห์ยามเจ็บบ่วยในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

จากศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเรื่องการสมรสในอิสลาม รายวิชาอัลฟิกฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีเหตุผลในการวินิจฉัย พิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยยึดหลักการอิสลาม ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ ตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 70/70

วิธีการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 จำนวน 20 คน 1 ห้องเรียน โรงเรียนพัฒนาวิทยากร ตำบลจะเก๊ะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการเริ่มบทเรียน 3) ขั้นแสดง 4) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปหลังการอภิปราย 5) ขั้นแสดงเพิ่มเติม ในกรณีที่แสดงครั้งแรกไม่ได้ผล 6) ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงบทบาทสมมติ 7) ขั้นสรุปและดูอาอ์ ปดการเรียนการสอน

ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ ตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 70/70

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชา อัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย แบบฝึก (ใบงาน) และ แบบทดสอบ (post-test) ตรวจสอบคุณภาพของแผนฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอิสลามศึกษา ด้านวัดและประเมินผล พิจารณาคำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกัน

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาอัลฟิกฮ์ ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ สำคัญ เวลาเรียน และน้ำหนักคะแนนในแต่ละหน่วย ซึ่งจะเห็นในภาพรวมในระดับรายวิชาว่าผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา หรือภาคการศึกษาทั้งหมดกี่หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนเท่าใด

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาอัลฟิกฮ์ และมาตรฐานรายวิชาอัลฟิกฮ์โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เพื่อนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา มีทั้งหมด 4 หน่วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อิบาดาต มุอามะลาต มุนากะหาต และญินายาต จากนั้นผู้วิจัยได้เลือก 1 หน่วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องมุนากะหาต (การสมรสในอิสลาม) เนื่องจากว่า หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่พบว่านักเรียนมีปัญหาทางด้านการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำมาใช้ในการเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อที่จะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้บทบาทสมมติ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ร่วมลงมือปฏิบัติจริง มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติของผู้เรียนสามารถนำไปใช้การจัดการเรียนการสอน

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวิจัยนี้ใช้โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบฝึก ใบงาน แบบทดสอบ (Post-test) ในแต่ละแบบทดสอบมีจำนวน 2 ข้อๆ ละ 10 คะแนน

จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนฯ พิจารณาค่า E_1/E_2 70/70 ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.13/81.25

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ระหว่างปลายเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ดำเนินกิจกรรมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การสมรสในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-8 ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ รายวิชาอัลฟิกฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน E_1 และคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน E_2 แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70

ผลการวิจัย

ผลการหาประสิทธิภาพของ (E_1 E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาวิทยากร ไปใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1 / E_2) เรื่องการสมรสในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3

กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการเรียน			ผลการเรียนรู้/ผลลัพธ์			ประสิทธิภาพ E1/E2
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E_1	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E_2	80.13/81.25
20	160	128.20	80.13	20	32.50	81.25	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ เรื่องการสมรสในอิสลาม รายวิชาอัลฟิกฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร้อยละ 80.13 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หลังเรียนร้อยละ 81.25 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 มีค่าเท่ากับ 80.13/81.25

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาวิทยากร โดยภาพรวมตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 70/70 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและครบทุกองค์ประกอบของแผน แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ โดยการใช้บทบาทสมมติ มีทั้งหมด 8 แผน โดยแต่ละแผนมีองค์ประกอบดังนี้ สารสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ภาระงาน / ชิ้นงาน การวัดและประเมินผล บันทึกหลังการสอน สอดคล้องกับ เอกรินทร์ สัมहाศาล (2545) ได้นำเสนอองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกผลการจัดการเรียนรู้รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่จะทำการเรียนการสอน ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ ศึกษาองค์ประกอบและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังศึกษา เกี่ยวกับการใช้

บทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาโดยผ่านวิธีการใช้บทบาทสมมติ ซึ่งประสิทธิภาพเฉลี่ยโดยรวม (E1/E2) เท่ากับ 80.36/82.75 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 70/70 สอดคล้องกับงานวิจัยของอาบิร บินสุลต่าน (2565 : 95-96) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาระวิชาอัลอัลลัค การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่า สาระการเรียนรู้อัลลัค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์อิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่าสาระการเรียนรู้อัลลัค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์อิสลาม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่โดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์อิสลาม 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์จากการเรียนสาระการเรียนรู้อัลลัคโดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์อิสลาม 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสาระการเรียนรู้อัลลัค โดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่า กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์อิสลาม จำนวน 34 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามจากเรื่องเล่า 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ 4) แบบประเมินความพึงใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T-Test มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.91/83.24 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฏ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 พบว่า ผู้เรียนสามารถทำคะแนนระหว่างเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 80.13 และผู้เรียนสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 81.25 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/81.25

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะและความชำนาญ เพราะระยะแรกนักเรียนอาจเกิดความสับสนในการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องมีความพยายามในการเสนอแนะนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประยุกต์ใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ ให้เหมาะสมกับระดับวัยและช่วงชั้นและศักยภาพของผู้เรียนและเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา อัลฟิกฮ (ศาสนบัญญัติ) โดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนอื่น ๆ เช่น การสอนแบบสาธิต หรือ แบบหมวก 6 ใบ

เอกสารอ้างอิง

Binsulatan, A. (2022). *The Development of Critical Thinking Skill by Using Question from Storytelling on al-Akhlaq Subject for Primary School Students Year 3*[Unpublished master's thesis]. Yala Rajabhat University.

Khaemane, T. (2017). rôop bàep gaan riian gaan sôn · taang lêuuak têe làak lài [Various alternative teaching formats (9th Ed.)]. Chulalongkorn University Press.

Maseng, M. (2017). *The Result of Learning Management of al-Fiqh Subject on The Development Islamic Practicing during the Time We Are Sick in Islam by Using Role Playing for Primary School Students Year 6 in Ban Kled Kaew School* [Unpublished master's thesis]. Yala Rajabhat University.

Ministry of Education. (2003). làk sòot it-sà-laam sèuk-săa · pút-tá-sàk-gà-ràat · sǎng-pan-hâa-rói-sèe-síp-hòkIslamic [Islamic Studies Curriculum 2003 (Revised Edition 2012)]. Office of Private Education Ministry of Education. <https://www.skprivate.go.th/group/detail/96>

Phuwittayaphan, A. (2011). *Individual development* (2nd Ed). HR Center Co., Ltd.

Srimahasarn, A. (2002). grà-buuan gaan jàt tam làk sòot sà-tăan sèuk-săa · naew kít sòo bpà-dti-bàt[The process of creating a school curriculum: ideas into practice]. Book Point.